

Aanvullende PensioenOpbouw en Aanvullende Pensioen Uitkering

Fiscale en juridische regels

Heb je een rekening Aanvullende PensioenOpbouw of Aanvullende PensioenUitkering bij Nationale-Nederlanden? Of overweeg je één van deze producten aan te vragen? Dan is het belangrijk dat je de fiscale en juridische regels kent. We hebben de belangrijkste regels voor je op een rij gezet.

Artikel: 1766-40.2509

Datum: 3 september 2025

Opbouwen of uitkeren via een lijfrenterekening

Aanvullende PensioenOpbouw en Aanvullende PensioenUitkering zijn lijfrenterekeningen. Een lijfrenterekening is een geblokkeerde rekening. Met als doel het opbouwen of uitkeren van een aanvulling op je Algemene OuderdomsWet (AOW) en/of pensioen. Een lijfrente kent twee fases: de opbouwfase en de uitkeringsfase. Het saldo van je Aanvullende PensioenOpbouw en/of Aanvullende PensioenUitkering valt voor de heffing van inkomstenbelasting in box 1. Je betaalt over het saldo op je rekening geenvermogensrendementsheffing in box 3.

De opbouwfase

Vermogen opbouwen doe je bij Nationale-Nederlanden met Aanvullende PensioenOpbouw. Tijdens de opbouwperiode staat het geld op een geblokkeerde spaarrekening, waarop je ook kunt beleggen. Je stort eenmalig of periodiek een bedrag op deze rekening. Dit bedrag kun je, binnen de grenzen van de Wet inkomstenbelasting 2001, aftrekken bij je belastingaangifte. Wil je gebruikmaken van deze aftrekpost voor de aangifte inkomstenbelasting? Dan moet je wel voldoende **jaarruimte** of reserveringsruimte hebben.

- Je berekent het maximaal aftrekbare bedrag met onze rekenhulp **jaarruimte berekenen**. Een adviseur kan dit ook voor je berekenen;
- Bij je jaarlijkse aangifte inkomstenbelasting moet je zelf het gestorte bedrag van Aanvullende PensioenOpbouw volledig aftrekken;
- De opbouwfase eindigt uiterlijk op 31 december, vijf jaar na het jaar waarin je de AOW-leeftijd bereikt. Dit is de einddatum;
- Na de opbouwfase zet je het opgebouwde vermogen om in een lijfrente-uitkering. Dit doe je door een nieuw uitkeringsproduct te openen, zoals een bankspaarrekening of verzekering. Dat kan bij ons of bij een andere aanbieder. Meer hierover lees je onder het kopje 'De uitkeringsfase'.

De wettelijke beslistermijn

Vanaf de einddatum heb je wettelijk nog één jaar extra de tijd om je Aanvullende PensioenOpbouw om te zetten in een uitkeringsproduct. Dat kan bij ons of bij een andere toegelaten aanbieder. De lijfrente-uitkering is dan een (tijdelijke) oudedagslijfrente.

Als je het tegoed niet binnen één jaar na de einddatum omzet, melden wij dit aan de Belastingdienst. Zij belasten het bedrag met inkomstenbelasting en kunnen tot 20% revisierente rekenen. Het saldo valt dan in box 3 en kan alleen in één keer worden uitgekeerd. Je ontvangt dan een variabele rente en kunt het saldo niet meer omzetten in een deposito of opnieuw starten met beleggen.

De uitkeringsfase

Na de opbouwfase volgt de uitkeringsfase. Hiervoor maak je bij Nationale-Nederlanden gebruik van de Aanvullende PensioenUitkering. Met een Aanvullende PensioenUitkering krijg je periodieke uitkeringen. Wij moeten de wettelijk verplichte inhoudingen voor je afdragen aan de Belastingdienst. Deze inhoudingen trekken we af van je bruto uitkering. Je ontvangt dus steeds een netto-uitkering. De uitkering van je lijfrente moet voldoen aan de Wet inkomstenbelasting 2001. Deze wet stelt enkele voorwaarden. De voorwaarden zijn afhankelijk van je leeftijd op het moment dat je de uitkeringen laat beginnen.

Je kunt kiezen uit de 'oudedagslijfrente' en de 'tijdelijke oudedagslijfrente'.

De 'oudedagslijfrente' kent twee mogelijkheden:

- Je hebt de AOW-leeftijd nog niet bereikt in het jaar dat je de eerste uitkering ontvangt. De periode tussen de eerste uitkering en de laatste uitkering moet dan ten minste twintig jaar zijn. Tel daarbij het aantal volle jaren op dat je jonger bent dan de AOW-leeftijd op het moment van je eerste uitkering;
- Je laat de uitkering starten in of na het jaar waarin je de AOW-leeftijd bereikt. De periode tussen de eerste uitkering en de laatste uitkering moet dan ten minste twintig jaar zijn.

Oudedagslijfrente

Een oudedagslijfrente kent geen maximum uitkering per jaar. Deze oudedagslijfrente heeft bij een bank een looptijd van minimaal 20 jaar. Ben je al meer dan een jaar AOW-gerechtigd? Dan kun je ook kiezen voor een oudedagslijfrente korter dan 20 jaar. Nationale-Nederlanden Bank biedt deze optie niet aan. Wel kun je bij Nationale-Nederlanden Bank kiezen voor een tijdelijke oudedagslijfrente.

Tijdelijke oudedagslijfrente

Bij de 'tijdelijke oudedagslijfrente': laat je de uitkering starten in of na het jaar waarin je de AOW-leeftijd bereikt. De minimale looptijd van de uitkeringen is vijf jaar. Kies je voor een uitkeringsduur van vijf tot twintig jaar, dan mag de bruto jaaruitkering van je tijdelijke oudedagslijfrentes niet hoger zijn dan € 26.781,- (2025). Deze maximale jaaruitkering geldt voor al je tijdelijke oudedagslijfrentes bij elkaar opgeteld.

Een tijdelijke oudedagslijfrente kan in onderstaande gevallen wel eerder starten dan in het jaar waarin je de AOW-leeftijd bereikt. Namelijk in of na het jaar waarin je 65 jaar wordt.

- Heb je na 31 december 2013 niet meer ingelegd op je lijfrente? Dan mag je vanaf het jaar waarin je 65 wordt het hele tegoed gebruiken voor een tijdelijke oudedagslijfrente. Dus ook het opgebouwde rendement en/of de opgebouwde rente.
- Heb je na 31 december 2013 nog wel ingelegd op je lijfrente? Alleen het tegoed dat je op voor deze datum hebt opgebouwd mag je gebruiken voor een tijdelijke oudedagslijfrente die start in het jaar waarin je 65 wordt. Voor het overige tegoed moet de tijdelijke oudedagslijfrente starten in of na het jaar waarin je de AOW-leeftijd bereikt.

Wettelijk moeten oudedagslijfrentes uiterlijk ingaan in het vijfde jaar na het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd. Eindigt een lijfrenteverzekering van vóór 2001 na het vijfde jaar? Dan gelden andere regels. Deze lijfrente mag direct na afloop van de verzekering ingaan.

Voor zowel de oudedagslijfrente als de tijdelijke oudedagslijfrente geldt dat de uitkeringen alleen jou mogen toekomen.

Saldoverklaring voor niet-afgetrokken inleg

Heb je tijdens de opbouwfase niet alle gestorte bedragen afgetrokken bij je belastingaangifte? Vraag dan bij de Belastingdienst een 'Verklaring niet afgetrokken premies' aan, ook wel 'saldoverklaring' genoemd. Zo voorkom je dat je onterecht belasting betaalt over niet-afgetrokken stortingen. De niet afgetrokken stortingen zijn namelijk tot een wettelijk maximum niet belast.

Na ontvangst van de saldoverklaring houden wij loonheffing in, behalve over het bedrag dat op de saldoverklaring staat. Lees hier meer over in de blog **'Een vergissing gemaakt bij je lijfrente-aftrek. Wat nu?'**. Als je geen saldoverklaring bij ons indient, houden wij loonheffing in over alle uitkeringsbedragen.

Inleg vanuit een andere lijfrenterekening of -verzekering

Heb je lijfrentekapitaal opgebouwd bij een andere bank of verzekeraar? Dan kun je dat kapitaal direct laten storten op je Aanvullende PensioenOpbouw. Of op je Aanvullende PensioenUitkering bij Nationale-Nederlanden. Bij Aanvullende PensioenOpbouw bouw je dan je vermogen gewoon verder op. Bij de Aanvullende PensioenUitkering kies je ervoor om binnen 12 maanden te starten met het uitkeren van je opgebouwde kapitaal.

Inleg overbruggingslijfrente

Heb je vóór 2006 premie(s) betaald voor een lijfrenteverzekering? Dan kun je daar later een overbruggingslijfrente voor aankopen bij een verzekeraar. Met een overbruggingslijfrente overbrug je de periode tussen het afsluiten van de lijfrenteverzekering tot en met het jaar waarin je 65 jaar wordt of AOW of pensioen. Zo kun je je lijfrente dus gebruiken om een paar jaar eerder te stoppen met werken.

Een bank mag de overbruggingslijfrente niet uitvoeren. Dit is wettelijk bepaald. Het is wel mogelijk dit lijfrentekapitaal tijdelijk onder te brengen bij Nationale-Nederlanden op een rekening Aanvullende PensioenOpbouw. Je ontvangt dan rente en/of rendement over het ingelegde lijfrentekapitaal. Wil je uitkeringen uit je overbruggingslijfrente ontvangen? Dan sluit je een uitkerende lijfrenteverzekering af bij een verzekeringsmaatschappij. Je kunt hiervoor niet bij Nationale-Nederlanden terecht.

Verboden handelingen

De wet bepaalt wat je wel en niet mag met je lijfrente. Zo mag je het bedrag niet in één keer laten uitkeren (afkopen). Je mag de lijfrente ook niet schenken, verkopen of onderpand laten zijn bij bijvoorbeeld een geldlening. Doe je dat toch, dan heeft dat direct fiscale gevolgen. Koop je bijvoorbeeld de lijfrente af? Dan trekken wij de wettelijk verplichte inhoudingen af van de totale bruto uitkering. Daarnaast brengt de Belastingdienst een boete (revisierente) van maximaal 20% over die uitkering in rekening. Hierop zijn twee uitzonderingen. Je bent geenrevisierente verschuldigd bij:

- Afkoop van een 'kleine lijfrente'. Dit kan alleen als het totale saldo van al je lijfrentes bij dezelfde bank of verzekeraar bij elkaar opgeteld niet boven de € 5.429,- uitkomt (2025). De saldi van lijfrentes in de uitkeringsfase tellen niet mee voor dit bedrag;
- Afkoop bij langdurige arbeidsongeschiktheid. Daarbij geldt de voorwaarde dat de afkoopsom maximaal € 50.664,- (2025) bedraagt of het gemiddelde inkomen van de afgelopen twee jaar als dat hoger is. Voorwaarde is wel dat je de AOW-leeftijd nog niet hebt bereikt.

Oud regime lijfrentekapitaal

Voor lijfrentekapitaal bij een verzekeraar kunnen de soepelere belastingregels van vóór 1992 gelden als er sprake is van zogenaamd 'oude-regime lijfrentekapitaal'. Stort je het kapitaal op Aanvullende PensioenOpbouw of Aanvullende PensioenUitkering? Dan vervallen de oude regels en gelden automatisch de regels van de Wet inkomstenbelasting 2001. Dit kan nadelig zijn. Vraag daarom advies aan een adviseur.

Overlijden

Bij een overlijden raden wij de nabestaanden altijd aan om contact op te nemen met een adviseur of notaris. Wat er gebeurt na je overlijden met je Aanvullende PensioenOpbouw en/of Aanvullende PensioenUitkering, leggen we in hoofdlijnen uit. We gaan ervan uit dat de erfgenamen de erfenis aanvaarden. Met 'erfgenamen' bedoelen we ook andere erfrechtelijke verkrijgers.

Aanvullende PensioenOpbouw

Erfgenamen moeten het saldo van de Aanvullende PensioenOpbouw inclusief de opgebouwde maar niet bijgeschreven rente, binnen de wettelijke beslistermijn gebruiken voor de aankoop van een zogeheten 'nabestaandenlijfrente'. De wettelijke beslistermijn loopt tot 31 december, twee jaar na het overlijden. Gebeurt dit niet op tijd, dan heeft dat fiscale gevolgen. De Belastingdienst gaat er dan namelijk van uit dat de rekening is afgekocht. Er is dan in één keer belasting verschuldigd over het totale bedrag aan lijfrente (maximaal 49,5% in 2025) plus mogelijk 20% revisierente.

Voor een nabestaandenlijfrente gelden wettelijke eisen. Erft je echtgenoot of partner (een deel van) het saldo? Dan moet de uitkering minimaal vijf jaar lopen. Voor andere familieleden geldt in de regel een minimale looptijd van twintig jaar.

Uitkeringsmogelijkheden voor een familielid jonger dan 30 jaar

Wanneer een familielid jonger dan 30 jaar erft, dan zijn er drie opties voor de uitkering:

- 1. Uitkering als jonger dan 25 jaar**
Is het familielid op het moment van de eerste uitkering jonger dan 25? Dan moet de uitkering minimaal vijf jaar duren en stopt deze uiterlijk op de 30^e verjaardag;
- 2. Uitkering vanaf 25 jaar, tot 30^e verjaardag**
Is het familielid 25 jaar of ouder? Dan mag de uitkering korter dan vijf jaar duren, zolang deze loopt tot de 30^e verjaardag;
- 3. Lange uitkeringsduur**
Ongeacht de leeftijd, mag ook gekozen worden voor een vaste uitkering met een looptijd van twintig jaar.

De eerder genoemde regels gelden voor de volgende kring van familieleden:

- (Achter)(achter)(klein)kinderen en (bet)(over) (groot) ouders.
- Broers en zussen.
- Broers of zussen van ouders (ooms en tantes).
- Neven en nichten (het kind van een broer of zus). Kinderen van een broer of zus van de ouders noemen we ook neven en nichten, maar zij vallen hier niet onder.
- (Achter)(achter)schoonouders.
- Eigen (klein)kinderen van de echtgenoot/geregistreerd partner.
- Zwagers en schoonzussen.
- Ooms en tantes en neven en nichten (het kind van een broer of zus) van de echtgenoot/geregistreerd partner.

Erfgenamen die niet tot deze familiekring behoren, worden als derden beschouwd. Voor hen gelden dezelfde regels als voor je partner, ook als zij jonger zijn dan 30 jaar.

Aanvullende PensioenUitkering

Overlijdt je tijdens de uitkeringsfase? Dan keren wij de resterende termijnen van de Aanvullende PensioenUitkering uit aan je erfgenamen. De looptijd en rente blijven gelijk. Wij openen automatisch een nieuwe rekening voor hen.

Geen testament

Zonder testament bepaalt de wet wat er gebeurt met je Aanvullende PensioenOpbouw en/of Aanvullende PensioenUitkering.

- Als je getrouwd bent of een geregistreerd partnerschap hebt, dan zijn je echtgenoot/partner en je eventuele kinderen de erfgenamen. De echtgenoot/partner en eventuele kinderen erven al je bezittingen en schulden.

- Ben je niet (meer) getrouwd of geregistreerd partner? Dan erven je kinderen. Heb je geen kinderen? Dan erven je ouders, broers en zussen;
- Woon je samen zonder huwelijk of geregistreerd partnerschap, dan is je partner geen erfgenaam volgens het successierecht. Wil je dat je Aanvullende PensioenOpbouw en/of Aanvullende PensioenUitkering bij je overlijden naar je partner gaat? Leg dit dan vast in een testament.

Testament

Met een testament bepaal je zelf wat er met je Aanvullende PensioenOpbouw en/of Aanvullende PensioenUitkering gebeurt. Volgens de Wet inkomstenbelasting 2001 mogen lijfrentes zoals de Aanvullende PensioenOpbouw uitsluitend toekomen aan natuurlijke personen. Als je in je testament een niet-natuurlijk persoon (bijvoorbeeld een goede doelinstelling) aanwijst als rechthebbende voor je Aanvullende PensioenOpbouw, dan ziet de Belastingdienst dit als een verboden handeling. De rekening wordt dan afgekocht en er is loonheffing en revisierente verschuldigd.

Wijs je in je testament een niet-natuurlijk persoon aan als rechthebbende voor de resterende uitkeringen van je Aanvullende PensioenUitkering, dan is er geen loonheffing of revisierente verschuldigd.

Erfbelasting

Woon je in Nederland en overlijdt je? Dan moet de erfgenaam erfbelasting betalen over de erfenis. Het saldo van de Aanvullende PensioenOpbouw en de Aanvullende PensioenUitkering is hiervan vrijgesteld. De erfgenaam betaalt dus geen erfbelasting over het te ontvangen saldo.

Echtgenoten en partners hebben een algemene vrijstelling van maximaal € 804.698,- (2025). Zij betalen geen erfbelasting als de erfenis onder deze vrijstelling blijft. Deze algemene vrijstelling wordt bij vererving verminderd met een bepaald bedrag via 'lijfrente-imputatie'. De helft van het verkregen lijfrentesaldo wordt, na een correctie van 30% vanwege in de toekomst verschuldigde loonheffing, van de partnervrijstelling afgetrokken. De partnervrijstelling wordt dus lager, maar nooit minder dan € 207.886,- (2025).

Echtscheiding

Moet de lijfrente bij echtscheiding worden verdeeld? Dan kan dat zonder tussentijdse belastingheffing, mits de lijfrente tot de huwelijksgoederengemeenschap behoort of de rechter dit bepaalt. De verdeling moet dan 50/50 zijn.

In de opbouwfase hoef je geen nieuwe rekening te openen; je ex-partner opent een eigen **lijfrenterekening**, bij Nationale-Nederlanden of een andere aanbieder.

Zit je in de uitkeringsfase? Dan kun je een nieuwe uitkeringsrekening aanvragen. Dat kan bij Nationale-Nederlanden of bij een andere aanbieder. Bij Nationale-Nederlanden is dit mogelijk tot vijf jaar na het jaar dat je je AOW-leeftijd bereikt. Houd rekening met kosten voor het openen van een nieuwe rekening.

Bijzondere gevallen

In dit document staan de belangrijkste fiscale en juridische regels van je lijfrente. Naast overlijden en echtscheiding kunnen ook andere situaties invloed hebben op je lijfrente. Bijvoorbeeld bij emigratie of bij een faillissement. Heb je daarover vragen? Neem dan contact op met een **adviseur**.